

Практичне заняття № 16

Тема: **Види вправ з лексики та методика роботи з ними. Методика роботи над синонімами, антонімами, словами з переносним значенням.**

Мета. Визначити завдання лексичної роботи у початковій школі. Засвоїти методи і прийоми словникової роботи в початковій школі та способи семантизації слів.

Питання для обговорювання

1. Види вправ із лексики.
2. Робота над переносним значенням слів.
3. Робота з багатозначними словами.
4. Робота над синонімами.
5. Вивчення антонімів.
6. Засвоєння молодшими школярами явища омонімії.

Рекомендована література:

1. Люблінська Л. А. Лексикологія сучасної української літературної мови (семантична структура слова). – Х.: Вища школа. Вид-во при Харківському університеті, 2006. - 113 с.
2. Методика навчання української мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 364с.
3. Соловець Л. Фразеологізми як засіб формування культури спілкування молодших школярів // Початкова школа. — 2006. — № 6; 7. Соловець Л. Збагачення мовлення учнів фразеологізмами / Г. Оникович // Українська література в загальноосвітній школі. – 2003. – № 4. – С. 44–49.
4. Ткачук Г. Увиразнення мовлення учнів 3-го класу емоційно забарвленою лексикою // Початкова школа. — 2001. — № 6.
5. Хорошковська О. Н. Методика навчання української мови у початкових класах : підручник для студентів ВНЗ та вчителів. – К. : Промінь, 2006.

Практична робота

I. Робота в групах на практичному занятті.

На основі теоретичного матеріалу про систему вправ для вироблення вмінь користуватись синонімами, антонімами, багатозначністю слів, складіть різні типи вправ і систематизуйте їх у порядку наростання труднощів.

II. Виконайте одне із завдань (на вибір).

1. На основі аналізу чинних програм з української мови зробити висновок про обсяг знань і умінь, які необхідно сформувані в учнів при вивченні лексичного матеріалу. (**2 бали**)
2. Визначте, в якому рядку подано багатозначні слова (не омоніми). Вкажіть, у якому класі початкової школи вивчають цей матеріал. Відповідь обґрунтуйте. (**2 бали**)

- а) морж (тварина), морж (людина, яка купається взимку), перо (птаха), перо (приладдя для письма), крило (птаха), крило (літака);
- б) лист (дерева), лист (фанери), пара (чобіт), пара (подружжя);
- в) освічений (освітлений), освічений (людина, яка має освіту);
- г) лава (предмет для сидіння), лава (маса, що вивергається вулканом).

3. Із збірки віршів для дітей Ліна Костенко «Бузиновий цар» випишіть 5 слів і поясніть їх значення за зразком: **(2 бали)**

ТУРИСТ

Тлумачення слова: людина, яка здійснює мандрівку.

Транскрипція:[тури'ст]

Етимологія слова. Термін «туризм» з'явився у Франції у XVIII ст. Оскільки англійська і французька мови ґрунтуються на латині, то можна погодитися, що слово «туризм» походить від латинського *turnus*, що в перекладі означає: «рух по колу». На початку XIX ст. в Англії побачила світ книга «Anecdotes of English language», в якій мандрівник був названий туристом.

Спільнокореневі слова: туристичний.

Синоніми: мандрівець, мандрівник, подорожній.

Словосполучення: справжній турист, втомлений турист.

Речення: 1. Турист з Чикаго подорожував Україною в дорогому спортивному автомобілі. 2. У парку скрізь поставлені лавочки. Тут одпочивають туристи.

4. Змодельуйте проблемну ситуацію на тему «Пряме і переносне значення слів». **(2 бали)**

5. Яке завдання ви запропонуєте учням, якого класу і з якою метою до таких словосполучень? Аргументуйте свою точку зору. **(2 бали)**

Давати перцю. Море по коліна. Вченому світ, а невченому тьма. Язик без кісток, що хоче лопоче. На всі чотири сторони. Мало говори, а багато діла роби.

6. Підготуйте конспект уроку на вивчення синонімів, антонімів, багатозначних слів (на вибір). **(3 бали)**

III. ОБОВ'ЯЗКОВО пройти тестування в Moodle. <http://surl.li/qdfvz> (1 бал)